

Модельна навчальна програма

**«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс)
для закладів загальної середньої освіти**

(автори: Комаровська О. А., Лємешева Н. А.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Універсальна природа мистецтва створює безмежні можливості духовного розвитку особистості, яка його пізнає. Адже мистецтво як специфічна форма естетичної свідомості є надзвичайно чутливим в реагуванні на всі прояви життя в різноманітні художніх образів, які здатні втілювати будь-які теми і проблеми, що важливі для людини впродовж століть. Занурення в мистецтво задіює в людині всі пізнавальні процеси – емоції і почуття, пам'ять, увагу, фантазію, інтелект, мислення в широкому розумінні, пробуджує творчі сили. Завдяки унікальності художніх образів і художній емпатії мистецтво впливає на розкриття креативності особистості в усіх сферах знання. Мистецькі твори є неповторним підґрунтям для занурення в минуле і для прогнозування майбутнього, для пізнання світу та ідентифікації свого «Я» в ньому, перетворюють людину і духовно збагачують її життя.

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Мистецтво. 5 – 6 класи» (Програма) відповідає меті і завданням мистецької освітньої галузі, враховує послідовність досягнення очікуваних результатів навчання мистецтва, визначених Державним стандартом базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України № 898 від 30 серпня 2020 року; далі – Державний стандарт), спирається на концепцію Нової української школи.

Програма укладена відповідно до Переліку модельних навчальних програм для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти (додаток 5 Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти, Наказ Міністерства освіти і науки України від 19 лютого 2021 року).

Базова освіта передбачає поділ на два цикли – 5 – 6 класи (адаптаційний) і 7 – 9 класи (базове предметне навчання), що враховують вікові особливості розвитку та динаміку потреб і об'єктивних можливостей здобувачів освіти.

Програма для 5 – 6-х класів побудована за принципом наступності з початковою мистецькою освітою та прогнозування особистісного розвитку учнів/учениць на наступному етапі базової середньої освіти (у 7 – 9-х класах).

Метою мистецької освітньої галузі, сформульованою в Державному стандарті, є «цілісний розвиток успішної особистості учня в процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні».

Досягнення мети мистецької освітньої галузі базується на спільних для всіх освітніх галузей **ціннісних орієнтирах** (пункт 4 Державного стандарту), якими особистість учня/учениці визнається як найвища цінність.

Досягнення мети навчання мистецтва в 5 – 6 класах забезпечується розв'язанням **завдань**:

- розвиток емоційної сфери учнів/учениць у процесі комплексного художнього пізнання, емоційного інтелекту, збагачення емоційно-естетичного досвіду;

- мотивування здобувачів освіти до розширення мистецької ерудиції і проявів критичного мислення щодо мистецької інформації; здатності її оцінювати і протистояти негативним впливам;
- поглиблення потреби в самопізнанні, самовираженні, самореалізації, самоствердженні в різних видах мистецької діяльності і культуротворчих процесах у власному житті та довкіллі на основі розкриття креативного потенціалу;
- формування комунікативної культури, зокрема готовності до художньої комунікації в освітньому середовищі, використання інформаційно-комунікаційних технологій;
- виховання громадянської позиції, національного самоусвідомлення, патріотичних почуттів через мистецтво; здатності ідентифікації себе суб'єктом полікультурного світу.

Програмою передбачено, що навчання мистецтва в основній школі буде ефективним, якщо освітній процес базуватиметься на таких стрижневих наукових *підходах*, як :

особистісно орієнтований (визнання індивідуальності кожного учня/учениці, розкриття особистісного креативного потенціалу);

суб'єктно-діяльнісний (позиціонування здобувачів освіти як активних суб'єктів навчання мистецтва, формування готовності до застосування набутого досвіду в різних життєвих ситуаціях);

аксіологічний (спрямування суб'єктів освітнього процесу на емоційне переживання знань та умінь, їх рефлексію і перетворення мистецьких творів та явищ на особистісні цінності);

культурологічний (формування цілісного художнього образу світу, пізнання мистецьких явищ у контексті інших сфер знання);

діалогічний (виховання особистості як людини культури, націлювання на діалог як природний спосіб мистецького, міжособистісного, міжкультурного буття);

компетентнісний (формування компетентнісної сфери в єдності ключових і мистецьких предметних / міжпредметних компетентностей з метою успішної самореалізації в будь-якій обраній в майбутньому професії, домінантності взаємодії різних видів мистецтва у навчанні, встановлення міжпредметних зв'язків з іншими сферами знання, формування потреби в естетизації життєвого простору).

Відповідно Програма базується на дотриманні **принципів** загальної мистецької освіти:

- наступності основної мистецької освіти з іншими ланками освіти; перспективності навчання;
- невід'ємності навчального і світоглядно-виховного спрямування;
- пріоритетності ціннісного становлення особистості на підґрунті взаємозв'язку загальнолюдських, національних і особистісних векторів і смислів мистецтва;
- інтегрального поліхудожнього розвитку особистості; навчання через мистецтво;

- виявлення творчої свободи суб'єктів мистецької освіти; можливості для вчителя гнучкої адаптації до індивідуальних особливостей і потреб учнів/учениць;
- спрямованості на виховання пошани до національних культурних надбань невід'ємно від здатності існування в полікультурному світі на засадах діалогу.

Мистецтво і його пізнання особистістю сприяє формуванню у неї ключових компетентностей (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; компетентність навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності; культурна компетентність; підприємливість і фінансова грамотність) через реалізацію *компетентнісного потенціалу* мистецької освітньої галузі, що виявляє себе у сформованих наскрізних та предметних уміннях і ставленнях (Додаток 19 До Державного стандарту базової середньої освіти).

Стрижневою для мистецької освітньої галузі є *культурна компетентність*, яка пронизує та інтегрує зміст інших ключових компетентностей і провідним засобом формування якої є мистецтво.

Наступність із опануванням учнями/ученицями мистецтва з початковою мистецькою освітою зумовила врахування Програмою *змістових ліній* освітньої галузі. Сутність змістових ліній полягає в акцентуванні способів художнього освоєння учнями/ученицями мистецтва і світу через мистецтво, що спрямовані на формування ціннісної сфери, системи компетентностей. Такими змістовими лініями є: «Сприймання та інтерпретація мистецтва»; «Художньо-практична діяльність»; «Комунікація через мистецтво».

Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва» націлює на пізнання творів мистецтва і мистецьких явищ; самопізнання через мистецтво, оволодіння необхідними для творчого розвитку мистецькими знаннями та вміннями.

Змістова лінія «Художньо-практична діяльність» націлює на розвиток креативності і мистецьких здібностей, інших здібностей через мистецтво; самовираження в мистецтві.

Змістова лінія «Комунікація через мистецтво» націлює на самооцінювання, самоствердження, виховання самоповаги і поваги до творчості інших; соціалізацію через мистецтво; вміння співіснувати в мультикультурному середовищі.

Змістові лінії реалізуються через освітні блоки: *музичне мистецтво*; *візуальні мистецтва* (образотворче мистецтво, мистецтво архітектури, декоративно-ужиткове мистецтво, дизайн тощо); *синтетичні мистецтва* (театр, хореографія, екранні мистецтва, цирк, сучасні видовищні форми тощо).

Змістові лінії мистецької освітньої галузі реалізуються синхронно, впродовж усього періоду навчання і під час опанування кожної навчальної теми (розділу).

Структура Програми

У Програмі висвітлено очікувані результати навчання, навчальний тематизм, види навчальної діяльності учнів/учениць.

Очікувані результати навчання подані як конкретизація досягнень за *групами умінь*, специфічних для мистецької освітньої галузі, що зафіксовано в положеннях Державного стандарту, як от:

1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва.
2. Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва.
3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту.
4. Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації.

*Остання (четверта) група розширює перелік умінь і ставлень, визначених початковою мистецькою освітою, що враховує вікові особливості учнів/учениць основної школи в можливостях художнього пізнання, а також відповідає на виклики соціокультурної ситуації в суспільстві, зокрема щодо посилення впливів суперечливого інформаційного середовища на людину і потреби ціннісного орієнтування в ньому задля естетичного і духовного розвитку.

Програмою окреслено **види діяльності** учнів/учениць, у процесі яких формуються визначені групи умінь і відповідно за якими виявляється досягнення очікуваних результатів навчання.

Передбачається, що формування умінь і ставлень як основи компетентностей може відбуватись під час участі здобувачів освіти в декількох видах діяльності, а кожен з видів діяльності може позиціонуватись як ефективний для формування одночасно декількох умінь.

Запропоновані види діяльності є орієнтовними і спрямовані на те, щоб допомогти вчителю виявляти творчу свободу і методичний хист, активізувати педагогічний досвід у плануванні художнього пізнання учнів/учениць.

Види діяльності об'єднані в групи, пов'язані із сприйманням творів мистецтва і дієво-практичним опрацюванням мистецького матеріалу. Враховується, що інтерпретаційна/аналітична діяльність, яка суттєва для досягнення високих результатів навчання, є складником зазначених видів діяльності.

Програмою передбачено, що, відповідно до Державного стандарту, привласнення здобувачами освіти мистецьких знань ефективно відбувається в процесі активного сприймання і дієво-практичного опрацювання художніх творів і явищ.

Знаннєвий компонент результатів навчання зорієнтований на такі позиції, окреслені в Додатку 19 до Державного стандарту, як:

- мистецька грамотність (понятійний апарат, володіння термінологією);

- мистецька діяльність (усвідомлення закономірностей способів творення);
- мистецька комунікація (розуміння ролі мистецтва в суспільстві та специфіки його впливу на особистість, способів художньої комунікації, сформованість уявлень про джерела інформації та їх оцінку).

Навчальний матеріал у Програмі подається за єдиним для освітніх блоків *тематизмом*, групується за темами року (класами), розділами (охоплюють семестровий період навчання мистецтва), темами (дві теми в кожному розділі).

У визначенні тематизму Програма орієнтується на *вихідну позицію* – пізнання учнями/ученицями Світу і свого «Я» через пізнання мистецтва та ідентифікацію себе в мистецтві. Тому в запропонованому тематизмі акцент зроблено на *світоглядному змісті мистецтва* і логіці входження дітей молодшого підліткового віку в його образний світ: «від близького» – до розширення кола художнього освоєння проблем, які складають безмежну образно-смыслову палітру творів у втіленні життєвих явищ і питань, що хвилюють людство і кожную людину в її віковому зростанні.

Входження учнів/учениць у мистецтво розпочинається з осмислення його присутності у своєму житті та в найближчому оточенні (5 клас) і спонукає до «виходу за межі» мистецтва в 6-му класі, що спирається на навчальний досвід учнів/учениць і зосереджений на встановленні зв'язків з такими сферами, як історія і художня література; крім того в зміст інкрустовано можливості емоційного проживання і осмислення нагальних для людства екологічних проблем, взаємодії з іншими людьми і національними культурами, збереження спадщини тощо.

Відповідно в пункті «Види навчальної діяльності» подано для обговорення з учнями/ученицями орієнтовні *проблемні питання*, які розкривають і підкреслюють світоглядні позиції певної теми/підтеми.

Безпосередньо спектр *видів і жанрів* мистецтва пропонується до освоєння за логікою поступового ускладнення як у сприйманні, так і у практично-творчому опрацюванні. Періодичні повернення до певних понять, видів, жанрів тощо супроводжуються їх поглибленим освоєнням учнями/ученицями та сприяють закріпленню набутого досвіду.

Послідовність освоєння мови різних видів мистецтва, жанрів, естетичних категорій, понятійного апарату інкрустується в загальний тематизм, подається наскрізно в 5-му і 6-му класах; конкретизується варіативно з урахуванням специфіки видів мистецтва і мистецької діяльності, а також передбачає продовження в 7 – 9 класах.

Тематичний розподіл навчального змісту

5 клас. Тема року: «Художні образи в моєму житті»

Розділ I. Мистецькі шедеври та їхні творці

Тема 1. Диво народження мистецтва

Тема 2. Художні образи мого дитинства

Розділ II. Особистість у мистецтві

Тема 3. Народна мудрість у мистецтві України і світу

Тема 4. Світ і людина в мистецтві

6 клас. Тема року: «Всесвіт, утілений в художніх образах»

Розділ I. Мистецькі мандри у часі і просторі. Пізнаємо світ через мистецтво

Тема 1. Історія в мистецтві і мистецькі історії

Тема 2. Вічні теми в мистецтві

Розділ II. Діалог традицій – діалог почуттів у мистецтві

Тема 3. Сучасне в традиціях і традиційне в сучасному

Тема 4. Дивовижна сила мистецтва

ПРОГРАМА

5 клас

Тема року: «Художні образи в моєму житті»

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
I СЕМЕСТР		
Розділ I. Мистецькі шедеври та їхні творці		
Тема 1. Диво народження мистецтва		
	Музика та її творці	<i>Актуалізація</i> здобутого в початковій школі

<p>1. <i>Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва:</i></p> <p>описує особливості мови різних видів мистецтва на прикладах знайомих творів; наводить приклади творів різних видів мистецтва із досвіду своїх вражень; передає враження від творів різними художніми засобами, виражає емоції, вербально, малюнками, пластично.</p> <p>2. <i>Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва:</i></p> <p>бере участь у виконавській творчості на вибір і вподобання: співає, експериментує на ударних/електронних музичних інструментах (за можливістю), голосом, з художніми матеріалами; поєднує в імпровізаціях засоби</p>	<p>Композитори і виконавці музичних творів. Музика народна і професійна. Виразальні засоби музики (звук і його особливості, музична інтонація). Музика вокальна та інструментальна. Звук і знак (нотний запис музики).</p> <p>Візуальні мистецтва та їхні творці</p> <p>Мистецтво образотворче, декоративно-ужиткове, архітектура. Художня творчість народних умільців та митців-професіоналів.</p> <p>Види та мова візуальних мистецтв.</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p>Панорама мистецтв. Поліфонія звуків, ліній, кольорів і форм на сцені, екрані, арені, на площі.</p> <p>Музичні, театральні, циркові сюжети в образотворчому мистецтві. Мистецькі професії.</p> <p><i>Орієнтовні поняття:</i> художній образ, види мистецтва, творці і виконавці мистецтва.</p>	<p>досвіду вражень, пригадування та систематизація понять; <i>слухання музичних творів</i> (народної і професійної музики); <i>споглядання</i> творів образотворчого мистецтва (цифрового живопису, комп'ютерної графіки), декоративно-ужиткового мистецтва, мистецтва архітектури; <i>перегляд</i> фільмів, театральних вистав, циркових номерів тощо; <i>віртуальні екскурсії</i> вулицями міст і країн зі спогляданням їх архітектурного обличчя; <i>рефлексія вражень</i> від почутих/побачених творів мистецтва; <i>дослідження</i> художніх можливостей варіантів поєднання мистецтв у синтетичному художньому образі; <i>пошук інформації</i> про мистецтво (друковані видання, Інтернет-ресурси); <i>участь в інтерактивній евристичній бесіді з орієнтовних проблемних питань:</i> Хто такі митці? Що таке художній образ? Як відрізнити мистецтво від «не мистецтва»? Для чого потрібне мистецтво? Як творчість впливає на мене?</p> <p><i>Вивчення і виконання</i> пісень (соло, в хорі); <i>імпровізування</i> акомпанементу на ударних інструментах, <i>пластичне інтонування</i> музичних творів;</p>
---	---	---

<p>музики, танцю, візуального ряду; використовує знайомі літературні твори як сюжетну основу для творчості; пропонує ідеї, реалізує їх з допомогою вчителя, використовуючи знання та вміння з мовно-літературної галузі.</p>		<p><i>створення</i> нескладних композицій у матеріалах і техніках на вибір; <i>виконання і презентація творчих проєктів</i> обраний спосіб, зокрема цифровими засобами, театралізовано тощо (орієнтовно: міні-концерт; виставка творів; демонстрація результатів досліджень творчості митців рідного краю тощо); <i>обговорення результатів</i> виконаних проєктів і своєї участі в них.</p>
<p><i>3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту:</i></p> <p>виконує різні ролі у творчому процесі (мистецькі професії тощо), дослухається до творчих ідей інших осіб, розповідає про свої задуми; висловлює думку в обговореннях творів мистецтва спираючись на досвід і почуття; визначає люблені види мистецької діяльності, фіксує, від чого дістає задоволення.</p> <p><i>4. Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації:</i></p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Художні образи мого дитинства</p> <p>Гра та казка в музичному мистецтві</p> <p>Колискові пісні українців та інших народів: персонажі, музична мова. Пісні в моєму оточенні.</p> <p>Ігровий музичний фольклор (дражнилки, лічилки, забавлянки, утішки, небилиці, жартівливі пісні) в Україні та світі.</p> <p>Казкові образи в піснях та інструментальних мініатюрах.</p> <p><i>Виразальні засоби для створення музичних образів</i> (діапазон, музичні та пластичні інтонації, зокрема погойдування в такт колиски; контраст, штрихи та характерні ритми в ігрових піснях, тембр).</p> <p>Спів соло. Хоровий спів.</p>	<p><i>Слухання</i> народних пісень України та пісень інших народів (колискові, ігрові), інструментальних творів українських та зарубіжних композиторів, обробок народних мелодій;</p> <p><i>споглядання</i> зображень тварин у мистецтві різних культур, казкових персонажів, утілених українськими та зарубіжними художниками в скульптурі, графіці;</p> <p><i>перегляд</i> анімаційних фільмів;</p> <p><i>обговорення</i> виразальних засобів для створення настрою, характеру у творах, з якими ознайомились;</p> <p><i>рефлексія і фіксація вражень</i> від творів (запис, малюнок, фото тощо);</p> <p><i>дослідження</i> виразності співацького голосу; виразальних засобів для створення анімаційного образу; інтонацій мовлення актора у втіленні персонажів;</p>

<p>шукає і добирає з допомогою вчителя</p> <p>аудіо-, відео-, візуальні і текстові матеріали з різних джерел; планує діяльність для реалізації завдання, комунікації і участі у проєктах.</p>	<p>Виразність казкових персонажів у образотворчому мистецтві</p> <p><i>Графіка, її види та мова</i> (різнохарактерність ліній і виразність плям (тональних, кольорових). Графічні техніки. Виразальні можливості контрасту графічних зображень казкових тварин.</p> <p>Основні правила композиції та вибір формату.</p> <p><i>Скульптура, її види та мова.</i> (матеріали та способи виготовлення. Пластичність форм у скульптурі). Художньо-виразальні можливості об'ємних зображень казкових тварин у техніках ліплення.</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p><i>Анімаційні фільми</i> для дітей і про дітей. Види анімації (мальована, об'ємна, аніме, цифрова).</p> <p><i>Радіотеатр.</i> Акторське мовлення у створенні образів персонажів.</p> <p><i>Орієнтовні поняття:</i> колискова, пісня-гра, унісон, музична мініатюра, сюїта; графіка, скульптура, силует, контраст, форма, анімалістичний</p>	<p><i>опрацювання медіа текстів</i> про мистецтво; оцінювання досягнень своїх та однолітків; участь в інтерактивній евристичній бесіді з орієнтовних проблемних питань: Чи кожна людина може бути митцем? Як створити виразний художній образ? Як народжується анімація? Чи потрібен сучасній людині радіотеатр? Чи завжди професійні митці розуміють дитячі мрії?</p> <p><i>Вивчення і виконання</i> колискових та дитячих ігрових пісень (соло, в ансамблі, хором); театралізації пісень; <i>пластичне інтонування</i> музичних творів із добором візуального і мовленнєвого ряду; <i>ритмічні імпровізації</i> (ударні інструменти, боді-перкусія тощо); ритмізації мелодій та віршів; <i>зображення</i> казкових персонажів у графічних, та пластичних техніках; <i>замальовування</i> казкових персонажів, <i>ліплення/конструювання</i> скульптур (круглої, рельєфу) (матеріали техніки виконання на вибір); <i>розроблення</i> (вербальний опис, замальовування тощо) елементів костюмів, <i>виконання творчих проєктів</i> (орієнтовно: укладання колекцій пісень; виставки зображень казкових персонажів у графічних чи</p>
---	---	--

	жанр, художник-аніمالіст; анімація, мовленнєва інтонація актора.	пластичних техніках, розроблення образів персонажів за допомогою конструктора анімацій; римейків; колажів, коміксів, дуддлів тощо).
II СЕМЕСТР Розділ II. Особистість у мистецтві		
Тема 3. Народна мудрість у мистецтві України і світу		
<p><i>1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва:</i></p> <p>описує особливості мови різних видів мистецтва на прикладах знайомих творів; порівнює художні образи з явищами довкілля, пояснює виражальні засоби у творах різних видів мистецтва; передає враження від творів вербально/невербально (різними художніми засобами); виявляє обізнаність у календарно-обрядових діях як прообразі видів мистецтва в розповідях та практичних роботах.</p> <p><i>2. Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої</i></p>	<p>Музичні символи народних обрядових дій</p> <p>Українські пісні зимового і весняного циклів (колядки, щедрівки, веснянки, гаївки).</p> <p>Персонажі святкових дій різних народів у музиці.</p> <p>Спів а капела соло та в хорі.</p> <p>Танець у музиці: танцювальність, інструментальний супровід танців; виражальні засоби передачі енергії руху в танцювальній музиці.</p> <p>Народні символи декоративного мистецтва</p> <p>Декоративно-ужиткове мистецтво, його види та мова.</p> <p>Значення символів притаманних видам декоративно-ужиткового мистецтва Стилзація. Види та структура орнаментів. Ритм як композиційний засіб.</p> <p>Традиції виготовлення та</p>	<p><i>Слухання народних пісень</i> (колядки, щедрівки, веснянки, гаївки); інструментальних творів, у яких використані народні мелодії; танцювальної музики, зокрема українські народні танці і танці інших народів; <i>споглядання творів декоративно-ужиткового мистецтва</i>, характерних для різних регіонів України, орнаментів у мистецтві різних культур та в українському мистецтві; <i>віртуальні подорожі</i> музеями етнографії та народного побуту; <i>перегляд народно-сценічних танців</i> у виконанні хореографічних колективів; <i>вербальний опис народних мелодій</i>, які композитори використали у своїх творах; особливостей творів декоративно-ужиткового мистецтва), способів декоративної орнаменталії; <i>обмін думками</i> про виразність інструментального супроводу танців; співу а капела; інструментальних тембрів; виражальні засоби передачі руху в танцювальній музиці та орнаментах;</p>

<p><i>діяльності в різних видах мистецтва:</i></p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобаннями: співає народні пісні (обробки), грає супровід на музичних інструментах, експериментує з електронними інструментами, добирає тембри; створює ескізи орнаментів та декорацій, народні іграшки з етнічними мотивами із застосуванням знайомих художніх технік; створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні, декоративні); бере участь в інсценізації календарних обрядів, народних ігор з використанням виражальних засобів різних видів мистецтва, пояснює роль танцю, костюмів, атрибутів, гриму, інструментального супроводу, стилізацій у створенні образу; імпровізує, поєднує засоби музики, пластичного інтонування,</p>	<p>оздоблення атрибутів свят і обрядів зимового і весняного циклів України та світу.</p> <p>Українська народна іграшка як витвір декоративного мистецтва (лялька-мотанка, іграшки дерев'яні, керамічні, з тіста, з сиру, з лози, з соломи тощо). Народна лялька – прообраз театральної ляльки.</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p>Синтез календарно-обрядового дійства як прообраз театру.</p> <p>Народний танець на сцені (гопак, аркан; сюжетні танці). Хоровод. Характерні рухи танців різних народів. Діалог танцювальний і музичний.</p> <p>Вертеп. Різновиди театральних ляльок; художнє оформлення лялькової вистави; акторська майстерність ляльководи.</p> <p>Орієнтовні поняття: а капела, рондо; стилізація, орнамент, рапорт, мотив; народно-сценічний танець, ляльковий театр.</p>	<p><i>дослідження</i> спільного і відмінного між персонажами та символами святкових дійств різних народів та українськими традиціями; <i>дослідження</i> можливостей декоративно-ужиткового мистецтва в оздобленні середовища життя людини; <i>аналіз</i> ритмічного руху в орнаментальних композиціях; <i>робота з опрацювання та оцінювання змісту медіатекстів</i> про фольклорні явища, поширення в обраний спосіб інформації, яка зацікавила, серед однолітків; <i>оцінювання</i> досягнень своїх і однолітків у співі, театралізаціях, декоративно-ужитковій діяльності тощо; <i>презентація</i> виконаних вправ і творчих робіт, зокрема колективних, з елементами музичного виконавства, добром атрибутів, використанням цифрових технологій (фото, слайдів тощо); <i>участь в інтерактивній евристичній бесіді з орієнтовних проблемних питань:</i> Як і ким плекаються народні мистецькі традиції? Як інтерпретуються та трансформуються народні традиції в сучасному мистецтві?</p> <p><i>Виконання та інсценізації</i> народних пісень (колядок, щедрівок, веснянок, гаївок) з використанням реквізиту; <i>пластичні інтонування танцювальної музики,</i></p>
---	---	---

<p>візуального ряду, кольори; комбінує форми; використовує цифрові технології для втілення задуму (фото); спостерігає за навколишнім середовищем, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує спостереження; пропонує ідеї, реалізує їх з допомогою вчителя, використовуючи знання і вміння з природничої галузі.</p> <p><i>3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту:</i></p> <p>презентує результати власної творчості публічно, пояснює задум; долучається до мистецьких заходів; виконує різні ролі в спільному творчому процесі, дослухається до творчих ідей інших осіб; визнає різні позиції та оцінки учасників; розуміє значення партнерства в спільній мистецькій творчості з свого досвіду;</p>		<p><i>добір за зразками та імпровізування танцювальних рухів відповідно до характерних музичних інтонацій, настроїв, характеру; розігрування та фантазування можливих сюжетів вертепу за участю характерних персонажів із добором атрибутики та використанням інструментів шумового оркестру; колективні створення сюжетів із персонажами народної іграшки та елементами лялькового театру; створення орнаментальних композицій, народних іграшок, театральних ляльок (у техніках і матеріалах на вибір); замальовки декорацій і ляльок для театральної вистави; розроблення деталей декору для оформлення освітнього середовища; вербальна фіксація (запис) і рефлексія видів мистецької діяльності, які поліпшують настрій; виконання і презентація (в обраній спосіб) творчих проєктів (орієнтовно: присвячених музичним символам зимових і весняних свят різних народів; з підготовки лялькової вистави, написання сценарію, виконання організаційних завдань, добір музичного та візуального оформлення).</i></p>
Тема 4. Світ і людина в мистецтві		

<p>складає з допомогою вчителя план своїх дій у створенні колективного художнього продукту;</p> <p>порівнює свої вподобання з уподобаннями інших осіб;</p> <p>описує значення партнерства в спільній мистецькій творчості;</p> <p>називає твори, які найкраще відображають власні емоції.</p> <p><i>4. Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації:</i></p> <p>добирає фото, аудіо, відео, графічні зображення для художнього самовираження;</p> <p>упорядковує з допомогою вчителя дібрані матеріали.</p>	<p>«Музика природи» і «музичний портрет» як втілення емоцій і характеру людини</p> <p>Виразність інструментальних тембрів для відтворення живописності в музиці. Групи інструментів (за способами звуковидобування).</p> <p>Музичні інструменти України та різних народів.</p> <p>Виразальні засоби музики для створення «пейзажних» і «портретних» образів (ритм, фактура, тембр, штрихи, інтонація жесту). Поезія ночі в ноктюрні. Мрійливість «музики на хвилях». Картинність у музиці.</p> <p>Втілення емоцій і характеру людини барвами</p> <p>Живопис як вид образотворчого мистецтва, його види, мова. Живописні техніки (оглядово). Художньо-виразальні можливості кольору. Абетка кольорознавства (групи кольорів; змішування кольорів, поєднання кольорів).</p> <p>Пейзаж – жанр живопису, що «розповідає» про почуття людини через зображення природи.</p>	<p><i>Слухання інструментальних та симфонічних програмних творів;</i></p> <p><i>ознайомлення з тембрами інструментів симфонічного оркестру, народних інструментів України та інших національних культур;</i></p> <p><i>споглядання пейзажів, натюрмортів, портретів; віртуальні та реальні екскурсії художніми музеями, милування природою;</i></p> <p><i>переглядвідеофрагментів балетів;</i></p> <p><i>обмін і рефлексія вражень від сприймання; аналізування композицій творів образотворчого мистецтва;</i></p> <p><i>обговорення зображувальних можливостей музичної мови та виразальних можливостей мови живопису;</i></p> <p><i>дискусії щодо втілення в мистецьких творах цінностей: милосердя, поваги, бережливого ставлення до природи і творінь людини тощо;</i></p> <p><i>дослідження явищ довкілля, втілених у музичних та візуальних образах, унікальності авторської манери письма фарбами;</i></p> <p><i>порівняння творів мистецтва та явищ довкілля;</i></p> <p><i>участь в інтерактивній евристичній бесіді з орієнтовних проблемних питань: Що і як мистецтво «розповідає» про світ, природу, людину? Як мистецтво змінює ставлення людини до природи, людей? Як різні мистецтва створюють художній образ разом?</i></p>
---	---	--

	<p>Композиція пейзажу (плановість).</p> <p>Натюрморт – жанр живопису, що «розповідає» про людину і час через світ речей. Основи композиції натюрморту.</p> <p>Портрет – жанр живопису, що «розповідає» про людину (людей), розкриває її (їхній) внутрішній світ.</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p>Актор – творець сценічних образів. Сценічний рух. Пантоміма. Балет.</p> <p>Грим і костюм як виразники характеру персонажів. Декорації, виразність і динаміка світла. Реквізит і бутафорія як характеристики місця і часу дії, персонажів. Сучасні технології на сцені.</p> <p><i>Орієнтовні поняття:</i> програмна музика, ноктюрн, баркарола, симфонічна картина; пейзаж, натюрморт, портрет, колорит, повітряна перспектива; танцівник/танцівниця в балеті, пантоміма, сценічний рух, сценографія.</p>	<p><i>Створення</i> пластичних образів музичних творів програмного змісту; <i>експериментування</i> із тембрами музичних інструментів (за допомогою цифрових технологій тощо); із мовленнєвими інтонаціями, із накладанням фарб різними способами (мазками, вливанням, змішуванням); <i>виконання</i> короткочасних замальовок з натури та уяви, акварельних етюдів із зображенням об'єктів природи, предметів, людини (людей); <i>створення</i> живописних пейзажних композицій, простих натюрмортів, портретів/автопортретів; <i>передача</i> емоційного стану світлоповітряного середовища, настрою за допомогою кольору/кольорів у різних живописних техніках; <i>розроблення</i> ескізів костюмів, гриму виконавців для втілення творчого задуму в сценічний образ; <i>виконання і презентація творчих проєктів</i> (орієнтовно: сценарії на екологічну тематику із використанням музичних творів, оформлення і проведення шкільних вернісажів).</p>
--	--	---

6 клас

Тема року: «Всесвіт, утілений в художніх образах»

I СЕМЕСТР

Розділ I. Мистецькі подорожі у часі і просторі. Пізнаємо світ через мистецтво

Тема 1. Історія в мистецтві і мистецькі історії

1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва:

пояснює цінності, закладені в художньому творі та коментує своє ставлення до них;

наводить приклади зв'язків між видами мистецтва, синтезу мистецтв в опері, кіно, фольклорних традиціях; пояснює зв'язки між мистецтвом і життям, зокрема в зображенні реальних постатей і героїв легенд;

орієнтується в особливостях народного мистецтва рідного краю.

2. Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва:

бере участь у виконавській

Музика та історія. Пізнаємо історію через музику

Особистість в історії і музичному мистецтві. Музичні «біографії» і «літописи». Міфологічні сюжети в музиці.

Дума. Історична пісня.

Вокально-симфонічна музика (кантата).

Музика в кінофільмах про історичні постаті, події, легенди, зокрема українські.

Візуальні шедеври минулих століть, що занурюють в історію

Історичний портрет як художнє осмислення «біографії» людини. Парадний портрет.

Історичний жанр та його різновиди (міфологічний, батальний тощо). Побутовий жанр: теми і сюжети. Художні прийоми для розкриття духовного світу людини. Композиція сюжетно-

Слухання вокально-симфонічної музики (кантата);

споглядання портретів, творів історичного та побутового жанру живопису українських та зарубіжних художників, шедеврів архітектури України і світу;

ознайомлення з операми (фрагментами) українських та зарубіжних композиторів на історичні, міфологічні сюжети; екранізаціями та сценічними постановками; історичними піснями та думами;

перегляд фільмів на історичну тематику;

віртуальні екскурсії художніми музеями, меморіальними музеями видатних особистостей, до видатних пам'яток архітектури;

аналіз виражальних засобів утілення українськими та зарубіжними митцями героїки у творах різних видів мистецтва;

аналіз пропорцій фігури людини, схем зображення тіла людини в русі, форми будівель;

обговорення акторських робіт співаків в операх та сценічних постановках вокально-

<p>творчості на власний вибір і вподобання: співає народні пісні, виконує фрагменти музики, які сподобались, зокрема експериментує із супроводом на електронних музичних інструментах;</p> <p>відтворює характерні особливості історичного/міфологічного персонажа в зовнішній поведінці, мовленні, міміці, пластиці тіла, зокрема відштовхуючись від музичних інтонацій;</p> <p>виконує сюжетно-тематичні композиції та розробляє підготовчі ескізи; застосовує різні знайомі прийоми художні техніки, матеріали, формати, цифрові засоби;</p> <p>у запропонованому вчителем завданні робить спроби виконання нових незвичних прийомів роботи; використовує цифрові технології для створення анімації і компонування простих відеороликів;</p> <p>бере участь у проєктній діяльності, пропонує цікаву для себе тематику з урахуванням національних традицій і сучасних тенденцій, можливого</p>	<p>тематичної картини.</p> <p>Архітектурна споруда як інформація про історичний час і людину. Особливості мистецтва архітектури (оглядово). Архітектурний простір. Ансамбль.</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p>Оперна вистава на історичні та/або міфологічні сюжети. Хор в опері як дійова особа. Акторська майстерність співаків і артистів хору в оперній постановці. Арія та монолог героя.</p> <p>Засоби сценографії. Характерний грим історичного персонажа. Декорації із зображенням архітектури.</p> <p>Орієнтовні поняття:</p> <p>дума, історична пісня, кантата, кіномузиканта;</p> <p>історичний портрет, парадний портрет, історичний жанр, побутовий жанр, архітектурний образ;</p> <p>опера (арія, монолог, хор).</p>	<p>симфонічної музики, архітектурного середовища (історичного, сучасного), особливостей сценічного простору для втілення образів історичних постатей і міфологічних героїв;</p> <p><i>дискусії</i> про право митця на вигадку і домислювання у творах, присвячених історичним подіям і реальним постатям;</p> <p><i>дискусії</i> про значення художньо-історичних реконструкцій (подій, танців тощо) для розвитку традицій;</p> <p><i>дослідження</i> за допомогою інтерв'ю, які історичні події і постаті найбільше приваблюють митців і глядачів-слухачів і в яких жанрах мистецтва;</p> <p><i>опрацювання медіа текстів</i> про історичні пісні та українські народні думи, про відомі пам'ятки архітектури, творчість живописців історичного та соціального жанру;</p> <p><i>участь в інтерактивній евристичній бесіді з проблемних питань:</i> Чи можна вивчати історію через мистецтво? Що «розповідають» сцени з повсякденного життя людини у творах мистецтва? Яке значення мають для людства шедеври української і світової архітектури? Для чого зберігати споруди минулих часів? Що я можу зробити для збереження мистецької спадщини як пам'яті поколінь?</p> <p><i>Виконання</i> вокальних і хорових творів;</p>
--	--	---

<p>використання знань з історії та літератури; спостерігає за довкіллям, фіксує (фото, відео, замальовки тощо) і презентує свої художні інтерпретації, комбінує знайомі техніки, музичні і пластичні виражальні засоби.</p> <p><i>3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту:</i></p> <p>оцінює свої успіхи і досягнення, зауважує помилки та частково самостійно виправляє їх; встановлює з допомогою вчителя та однокласників способи вдосконалення вмінь; аналізує інформацію від інших осіб, адекватно реагує на конструктивну критику; визнає можливість різного втілення творчого задуму, відстоює свою позицію у творчості; використовує власний досвід і різні види інформації під час колективної творчості; пропонує способи розв'язання</p>		<p><i>експериментування з пластичним інтонуванням для втілення характерів історичних постатей – героїв мистецьких творів;</i> <i>зображення людини в статичному та динамічному станах;</i> <i>створення сюжетно-тематичних композицій на теми історії, повсякденного життя, народних святкувань, ескізів палаців, казкових будинків;</i> <i>замальовування архітектурних споруд;</i> <i>виконання та презентація творчих проєктів: (орієнтовно: журналістські репортажі про мистецькі/історичні події, втілені у творах, пропроблеми збереження культурно-історичних пам'яток архітектури; створення анімаційних фільмів у цифрових технологіях на вибір; розроблення і проведення квестів на мистецьку тематику; конкурсів театралізованих презентацій).</i></p>
Тема 2. Вічні теми в мистецтві		
	<p>Протистояння добра і зла, вірності і зради, любові і ненависті, втілене в музичних творах Літературні сюжети в музиці. Симфонічна поема. Конфлікт у музиці. Дисонанс і консонанс у почуттях і музичних інтонаціях.</p>	<p><i>Слухання музичних творів різних жанрів, які мають літературно-сюжетну програму;</i> <i>ознайомлення з жанрами симфонічної поеми, симфонічної сюїти;</i> <i>споглядання творів графіки (оригінальної, друкованої), монументального живопису, мініатюри, скульптури (монументальної, станкової, малої пластики);</i> <i>віртуальні екскурсії визначними концертними</i></p>

<p>завдань в разі виникнення труднощів; пояснює вплив творів на зміну свого емоційного стану; вирізняє художні засоби, які вплинули на враження від твору; виражає почуття та емоції різними художніми засобами, застосовує ці засоби окремо чи в поєднанні.</p> <p><i>4. Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації:</i></p> <p>виявляє відповідальність за дотримання авторського права в проєктній діяльності, підготовці презентацій, виконавстві тощо.</p>	<p>Виразальні засоби для втілення різних типів характеру (в мелодії, гармонії, ритміці, регістрах; контраст).</p> <p>Протистояння добра і зла, вірності і зради, любові і ненависті в образотворчому мистецтві</p> <p>Словесна і зорова образність у книзі. Оригінальна, друкowana, цифрова графіка. Ілюстрація.</p> <p>Літературні сюжети в живописі (станковому, монументальному, мініатюрі).</p> <p>Образно-пластичні особливості скульптурних зображень літературних персонажів.</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p>Сценічні та екранні інтерпретації симфонічної музики.</p> <p>Концерт як сценічне мистецтво.</p> <p>Цифрові технології в сучасному оформленні сцени.</p> <p><i>Орієнтовні поняття:</i> конфлікт у музиці, симфонічна</p>	<p>залами світу та художніми музеями; <i>дослідження</i> впливу аудіальних та візуальних елементів сценічного дійства на глядача за допомогою інтерв'ю, опитувань у соціальних мережах; <i>дослідження</i> ролі контрасту у передачі ідейного задуму митця, взаємозв'язків музики і літератури, образотворчого мистецтва і літератури; <i>порівняння</i> робіт відомих художників з метою пошуку відмінностей в художніх техніках, та розкриття характеру; <i>пошук інформації</i> в медіатекстах про ставлення митців до світу, своїх персонажів і сюжетів; про акустичні характеристики концертних і театральних споруд; <i>опис (запис)</i> враження від творів і творчих робіт своїх та однолітків, <i>вивчення</i> вражень інших осіб про результати творчості за допомогою опитувань; <i>обговорення</i> можливостей пізнання життя через твір мистецтва, уявлень про втілення краси чи потворності у творах, особливостей рисунку, його художніх засобів, виразальних можливостей об'ємної форми скульптур; <i>дискусії</i> щодо виконавських інтерпретацій сюжетів і образів, варіантів утілень аналогічних сюжетів у творах різних видів мистецтва; виразальних засобів для створення протилежних за смислами образів;</p>
---	---	---

	<p>поема, дисонанс, консонанс; рисунок, оригінальна/друкована графіка, монументальний живопис, мініатюра, колорит, монументально-декоративна/станкова скульптура; декорації, театралізація, режисура, інтерпретація</p>	<p>індивідуальної авторської манери художнього висловлювання; <i>участь в інтерактивній евристичній бесіді з орієнтовних проблемних питань:</i> Як виявляється унікальний художній талант? Як митці відтворюють світ, передають почуття та переживання у художніх творах? Чому мистецькі твори сприймаються різними людьми по-різному? Як художники допомагають зрозуміти сюжет літературного твору? Яку роль відіграє фантазія в мистецтві?</p> <p><i>Виконання</i> улюблених пісень; темброві і ритмічні експериментування за допомогою цифрових засобів та інших інструментів для вираження контрастних образів; <i>створення</i> композицій за сюжетами літературних творів у різних техніках (графічні, живописні, пластичні, змішані); <i>виконання і презентація (в обраній спосіб) творчих проєктів:</i> (орієнтовно: образи добра і зла, любові і ненависті тощо в мистецтві; розроблення сценаріїв літературно-музичної композиції із залученням засобів образотворчого мистецтва, зокрема цифрових.</p>
II СЕМЕСТР Розділ II. Діалог традицій - діалог почуттів у мистецтві		
Тема 3. Сучасне в традиціях і традиційне в сучасному		

<p><i>1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва:</i></p> <p>цілісно охоплює увагою твір під час сприймання, керує увагою упродовж звучання музичних творів чи вистав; акцентує увагу на деталях зображуваного, готується до сприймання; виокремлює виражальні засоби для пояснення власного враження; характеризує особливості технік виконання творів; доцільно застосовує та пояснює значення термінів, зокрема іноземного походження.</p> <p><i>2. Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва:</i></p> <p>бере участь у виконавській творчості за власним вибором і вподобаннями: співає народні пісні (обробки), грає супровід на музичних інструментах, експериментує з електронними</p>	<p>Фольклорний тематизм у професійній музиці</p> <p>Музичні традиції регіонів і етносів України. Поєднання різних музично-інтонаційних сфер (джаз-рок, фольк-рок, фольк-джаз, класика-фольк, класика-рок тощо). Рапсодія.</p> <p>Старовинні музичні жанри у творчості сучасних українських та зарубіжних композиторів. Ораторія. Урбаністичні інтонації в музиці. Музика електронна і акустична.</p> <p>Український образотворчий фольклор у сучасному візуальному мистецтві</p> <p>Декоративна творчість як складова сучасного мистецтва. Звертання професійних художників до образотворчого фольклору.</p> <p>Зіставлення народного та професійного в дизайні, рекламі, цифровому і фото мистецтві.</p> <p>Сучасне вуличне мистецтво (стріт-арт, графіті, мурали). Малюнки світлом. Лазерні видовища.</p> <p>Зустріч мистецтв</p>	<p><i>Слухання</i> музичних творів минулого і сучасності, в яких використовуються інтонації або цитуються фольклорні мелодії; <i>споглядання</i> творів сучасних художників, створених на основі образотворчого фольклору; <i>дослідження</i> музичної мови творів, у яких поєднуються «протилежні» інтонації (фольклор, джаз, класика, урбаністичні інтонації і побутові шуми тощо), засоби акустичної і електронної музики; музичних (пісенних) традицій різних регіонів України та етносів, які мешкають на українських теренах; <i>дослідження</i> ролі образотворчого фольклору в сучасному мистецтві; <i>дискусії</i> про потребу сучасної людини звертатися до старовинних музичних жанрів в інтерпретації сучасних митців, до фольклорних мотивів у дизайні та рекламі сучасних товарів і послуг.</p> <p><i>Вивчення і виконання</i> українських народних пісень (соло, в ансамблі, в хорі); пісень інших етнічних культур, улюблених естрадних пісень українських і зарубіжних композиторів; <i>експериментування</i> з художніми матеріалами, пошуки нових засобів виразності, поєднання художніх технік на</p>
--	--	---

<p>інструментами, добирає тембри; виконує замальовки з натури і за уявою, сюжетно-тематичні композиції, розробляє ескізи для сценічних виступів тощо; застосовує різні художні техніки та матеріали, формати; експериментує з кольорами, лініями, формами, тембрами; використовує графічні редактори, комп'ютерні програми для обробки зображень та накладання фільтрів; добирає і komponує музичні, відео-фрагменти, слайд-шоу для оформлення шкільних заходів; виявляє ініціативність у втіленні творчого задуму, продукує ідеї і способи реалізації; використовує художню літературу для вираження власних ідей, зокрема улюблені твори та/або твори, з якими ознайомились на уроках літератури, історії; бере участь у проєктній діяльності за темою, яка зацікавила.</p> <p><i>3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту</i></p>	<p>Експресія «вуличних танців». Імпровізація. Музичний кліп як мистецтво. Фольклорний тематизм у музичному дизайні та рекламі.</p> <p><i>Орієнтовні поняття:</i> рапсодія, ораторія; декоративність, дизайн, графіті, мурал; кліп, кліпмейкер, хіт-парад, вуличні танці.</p>	<p>основі переосмислення народних традицій; розроблення і виконання ескізів декоративних розписів, графіті, муралів, настінних панно; участь в інтерактивній евристичній бесіді з проблемних питань: Що таке сучасне мистецтво? Де межа між традиційним і сучасним? Як відрізнити арт-об'єкт від «не мистецтва»? Чому сучасне мистецтво вимагає ерудиції і знання традицій? виконання творчих проєктів і створення Інтернет-сторінки українського сучасного мистецтва, що ґрунтується на фольклорі та народних традиціях; розроблення арт-гіду сучасним мистецтвом України; добір рінгтонів для гаджетів із творів класичної музики; створення стікерів на теми українського фольклору для мобільних додатків.</p>
Тема 4. Дивовижна сила мистецтва		
	<p>Музика, яка змінює мене Спектр настроїв та емоцій у музичних творах. Мої улюблені твори. Музика, що звучить у різних життєвих ситуаціях. Музика, яка заспокоює, бентежить, підтримує. Виразальні засоби музики для втілення гами емоцій і настроїв. Камерна музика. Романс. Серенада. Прелюдія. Вокальний та інструментальний ансамбль (за</p>	<p><i>Узагальнення</i> здобутого в 5 – 6-х класах досвіду вражень, пригадування та систематизація понять; <i>слухання</i> музичних творів камерно-вокальних та камерно-інструментальних жанрів; <i>споглядання</i> творів образотворчого мистецтва; <i>ознайомлення</i> з видами вокальних та камерно-інструментальних ансамблів, видами композицій; <i>спостереження</i> впливу колірної гами на свій</p>

<p>пояснює свої вподобання, порівнює власні вподобання з уподобаннями інших осіб, визначає подібні і протилежні погляди;</p> <p>обирає твори мистецтва, які найкраще відображають власні емоції, зокрема для покращення настрою.</p> <p><i>4. Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації</i></p> <p>використовує з допомогою вчителя в мистецькій діяльності авторський продукт, виокремлює його в демонстрації своїх напрацювань; визначає з допомогою вчителя достовірність джерела інформації про мистецтво, пояснює висновки.</p>	<p>складом учасників). Інструментальне соло.</p> <p>Образотворче мистецтво, що спонукає мене до роздумів</p> <p>Особливості розкриття мовою образотворчого мистецтва задумів авторів через створення певної емоційної атмосфери. Символіка кольору.</p> <p>Виразальні засоби для втілення настроїв, почуттів та фантазій у творах різних жанрів і видів візуального мистецтва. Види композицій (площинна (закрита, відкрита, статична, динамічна), об'ємна, просторова).</p> <p>Зустріч мистецтв</p> <p>Бальні змагання як спорт і мистецтво. Танець як спосіб самовираження.</p> <p>Карнавал у різних народів.</p> <p>Орієнтовні поняття: камерний ансамбль (<i>дует, тріо, квартет</i>), пісня-романс, серенада, прелюдія; площинна композиція, об'ємна композиція, просторова композиція,</p>	<p>емоційний стан; <i>обговорення</i> виразальних засобів мистецтва для ліричного висловлювання; <i>формулювання думок</i> про виразність відображення настрою, стану у творчих роботах своїх та однолітків; <i>дослідження</i> впливу творів на настрої інших людей за допомогою опитувань; <i>дискусії</i> про ставлення митця до світу і до своїх героїв (на підставі аналізу творів); <i>участь в інтерактивній евристичній діяльності з орієнтовних проблемних питань:</i> Чи можливе життя без мистецтва? Як мистецтво впливає на життя, думки, почуття? Як мистецтво допомагає мені пізнати світ, інших людей, себе? Як мистецтво впливає на мене?</p> <p><i>Виконання</i> вокальних творів; <i>експериментування</i> із виразальними засобами для різного впливу на емоційний стан людини; <i>танцювальні імпровізації</i> на музику творів камерно-вокального і камерно-інструментального жанрів; <i>створення</i> абстрактних живописних та графічних композицій; <i>виконання і презентації творчих проєктів:</i> (орієнтовно: захист ідеї музичного кліпу на теми ролі мистецтва в житті людини,</p>
---	---	--

	інсталяція; бал, карнавал.	театралізовані презентування з використанням музики камерних жанрів, танцювальних, цифрових колірних імпровізацій тощо; виготовлення елементів оформлення освітнього середовища для створення певного настрою (осіннього, зимового, святкового).
--	-------------------------------	---

Реалізація програми відбувається відповідно до Типового навчального плану, яким рекомендовано 2 години на тиждень (70 годин на рік) для навчання учнів 5 – 6-х класів мистецтва.

Навчальний зміст Програми може реалізуватися через інтегрований курс або узгоджені за тематичним змістом предмети вивчення за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови досягнення всіх очікуваних результатів галузі.

Прикінцеві положення

Оцінювання результативності навчальних досягнень відбувається у формі поточного та підсумкового контролю (тестування, опитування, аналіз результатів творчості і виконаних завдань тощо).

Визначення методів оцінювання має враховувати, що інтегрований курс «Мистецтво» є предметом навчального і виховного спрямування. В його опануванні істотну роль відіграють розвиненість природних мистецьких задатків і здібностей, прояв творчого потенціалу кожного здобувача освіти. Об'єктивність оцінювання забезпечується доцільним поєднанням визначення міри сформованості очікуваних результатів та ініціативності, творчої активності, вмотивованості, індивідуальності здобувачів освіти на уроках та в позаурочний час; збалансованістю контролю та стимулювання учнів/учениць до художнього пізнання.

Реалізація Програми потребує розроблення методичного забезпечення – підручників, посібників, навчальних кейсів, електронних засобів навчання і контролю, а також доступу суб'єктів освіти до джерел інформації, музичного інструментарію, матеріалів і обладнання для творчого процесу, он лайн відвідування закладів культури і мистецтва України і світу, зокрема художніх музеїв, театрів тощо, забезпечення комунікації під час дистанційного та змішаного навчання.